

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I'R:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	19 MEDI 2016
PWNC:	CYNLLUN ARIANNOL AR GYFER Y TYMOR CANOL 2017/18 - 2019/20
DEILYDD (ION) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD H E JONES
PENNAETH Y GWASANAETH:	MARC JONES - PENNAETH SWYDDOGAETH (ADNODDAU)
AWDUR YR ADRODDIAD:	MARC JONES
FFÔN:	2601
E-BOST:	rmjfi@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL:	Amherthnasol

A - Argymhelliad / Argymhellion a Rheswm / Rhesymau

Mae gofyn i'r Cyngor sefydlu system gadarn i fonitro a rheoli ei gyllideb referniw ac elfen allweddol o'r system honno yw Cynllun Ariannol ar gyfer y Tymor Canol. Mae'r cynllun yn nodi strategaeth cyllideb y Cyngor dros y tair blynedd nesaf ac yn nodi'r rhagdybiaethau a fydd yn cael eu cynnwys yn y broses o bennu'r gyllideb flynyddol.

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith nodi cynnwys y cynllun a chymeradwyo'r rhagdybiaethau a wnaed.

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi ystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod a / neu ddewis yr opsiwn hwn?

Amherthnasol

C - Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r cyfrifoldeb am bennu strategaeth cyllideb y Cyngor wedi cael ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith

CH - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Amherthnasol

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?

Beth oedd eu sylwadau?

1	Prif Weithredwr / Tîm Strategol Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	I'w gadarnhau
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol - y Swyddog Adran 151 yw awdur yr adroddiad
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	I'w gadarnhau
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall / eraill	

E - Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

1	Economaidd	
2	Gwrth-dlodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniadau	
7	Arall	

F - Atodiadau:

Atodiad 1 - Cynllun Ariannol ar gyfer y Tymor Canol

Atodiad 2 - Amcangyfrif 3 blynedd manwl

Atodiad 3 – Rhagdybiaethau'r Cynllun

FF - Papurau cefndir (cysylltwch â'r awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

CYNLLUN ARIANNOL AR GYFER Y TYMOR CANOL 2017/18 - 2019/20

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Mae'r Cynllun Ariannol ar gyfer y Tymor Canol yn nodi lefel yr adnoddau y mae'r Cyngor yn debygol o fod eu hangen am y tair blynedd ariannol nesaf ac yn nodi sut mae'r Cyngor yn bwriadu cydbwysu'r angen am adnoddau gyda'r arian sydd ar gael.
- 1.2. Mae rhagweld y dyfodol yn anodd mewn unrhyw amgylchiadau, ond ar hyn o bryd mae'n anodd iawn oherwydd yr ansicrwydd ynglŷn â'r economi, goblygiadau'r penderfyniad i adael yr Undeb Ewropeaidd yn dilyn y refferendwm a'r newid diweddar ym mholisi'r Llywodraeth i sicrhau cyllideb gyda gwarged erbyn 2020.
- 1.3. Mae'r cynllun yn cymryd i ystyriaeth y newidiadau y gwyddys amdanynt ac yn gwneud rhagdybiaethau o ran y prif ffactorau sy'n effeithio ar gyllideb refeniw'r Cyngor (costau, pensiynau, chwyddiant cyffredinol, cyllid Llywodraeth Cymru, pwysau demograffig a'r galw am wasanaethau).

2. STRATEGAETH CYLLIDEB Y CYNGOR HYD YMA

- 2.1 Dechreuodd economi Prydain ddirywio yn dilyn yr argyfwng bancio yn 2008 a dechreuodd y Llywodraeth bresennol ei rhaglen o lymded ariannol yn 2010. Er bod hyn wedi golygu gostyngiad yn lefel y cynyddiadau yng nghyllid a rydd y llywodraeth ganolog i awdurdodau lleol yng Nghymru, parhaodd y cyfraniad a gafwyd i dyfu hyd 2013/14, er bod y twf yn annigonol i gwrdd â'r holl bwysau cost ac roedd yn cynrychioli toriad gwirioneddol mewn cyllid.
- 2.2. O 2014/15 ymlaen, mae'r Cyngor wedi gweld gostyngiadau ariannol yn y grant y mae'n ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru. Dangosir hyn yn Nhabl 1 isod:-

Tabl 1
Y Newid yng Nghyllid Allanol Cyfun y Cyngor 2014/15 - 2016/17

Blwyddyn	GCR £ 'm	TCA £ 'm	Cyfanswm CAC £ 'm	% y Newid
2013/14	78.74	22.03	100.77	-
2014/15	75.11	22.04	97.15	-3.6%
2015/16	71.70	21.99	93.69	-3.6%
2016/17	70.62	21.31	91.93	-1.9%

- 2.3. Mae hyn yn cynrychioli gostyngiad cyffredinol yn y CAC o 8.8% rhwng lefel 2013/14 a lefel 2016/17.
- 2.4. Er mwyn lliniaru effaith y golled hon, mae'r Cyngor wedi cynyddu'r Dreth Gyngor ar gyfradd uwch na chwyddiant dros yr un cyfnod. Fodd bynnag, oherwydd bod cyfran y CAC i'r Dreth Gyngor oddeutu 3: 1, mae pob gostyngiad o 1% yn CAC yn golygu bod angen cynydd o 3% yn y Dreth Gyngor er mwyn sicrhau'r un lefel o gyllid. Mae lefelau'r Dreth Gyngor wedi cynyddu fel a ganlyn ers 2013/14:-

Tabl 2
Cynnydd yn y Dreth Gyngor ers 2013/14

Blwyddyn	Cyfanswm Debyd y Dreth Gyngor £ 'm	Band D Cyfwerth £	% y Newid
2013/14	28.48	939.15	-
2014/15	29.47	981.41	+ 4.5%
2015/16	30.96	1,025.57	+ 4.5%
2016/17	32.11	1,061.46	+ 3.5%

- 2.5.** Mae'r gostyngiad yn y CAC a'r cynnydd yn y Dreth Gyngor wedi newid y cydbwysedd rhwng swm yr arian a dderbynnir mewn grant gan y Llywodraeth a'r swm a gynhyrchir drwy drethi lleol. Mae'r arian a gynhyrchwyd trwy'r Dreth Gyngor yn 2016/17 yn 26% o'i gymharu â 22% yn 2013/14. Dangosir hyn yn Nhabl 3 isod: -

Tabl 3
Cyllid y Cyngor ers 2013/14

Blwyddyn	Cyfanswm CAC £ 'm	Cyfanswm Debyd y Dreth Gyngor £ 'm	Cyfanswm Cyllid £ 'm	% Y Dreth Gyngor i Gyfanswm y Cyllid
2013/14	100.77	28.48	129.25	22.0%
2014/15	97.15	29.47	126.62	23.2%
2015/16	93.69	30.96	124.65	24.8%
2016/17	91.93	32.11	124.04	25.9%

- 2.6.** Am nifer o flynyddoedd cyn 2013/14, bu'n rhaid i Wasanaethau wneud arbedion. Yn wreiddiol, roedd y rhain yn seiliedig ar ganran o'r gyllideb net ac, o ganlyniad, cafodd nifer y cyllidebau a oedd heb eu defnyddio ac oedd â thanwariant yn eu herbyn eu gostwng. Roedd hynny'n ddigon i sicrhau'r arbedion gofynnol ond, gydag amser, mae wedi mynd yn fwy ac yn fwy anodd i wasanaethau gyflawni'r lefel angenrheidiol o arbedion drwy'r dull hwn. Bellach, mae wedi cyrraedd pwynt lle bydd rhaid trosglwyddo gwasanaethau i ddarparwyr eraill neu roi'r gorau i ddarparu rhai gwasanaethau er mwyn gwneud unrhyw arbedion ychwanegol.
- 2.7.** Mae lefel yr arbedion a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Gwaith fel rhan o'r gyllideb referniw flynyddol ers 2013/14 yn Nhabl 4 isod:-

Tabl 4
Dadansoddiad o Arbedion fesul Gwasanaeth 2013/14 - 2016/17

Gwasanaeth	2013/14 £ '000	2014/15 £ '000	2015/16 £ '000	2016/17 £ '000	Cyfanswm £ '000
Ysgolion	0	0	0	988	988
Addysg a Diwylliant	356	811	670	320	2,157
Gwasanaethau Oedolion	500	1,261	407	335	2,503
Gwasanaethau Plant	312	352	184	143	991
Adfywio Cymunedol	175	414	394	147	1,130
Tai	66	117	137	74	394
Amgylcheddol a Thechnegol	1,014	2,216	1,492	730	5,452
Rheoleiddio	200	308	80	111	699
Busnes y Cyngor	70	152	31	56	309
Adnoddau	50	212	104	72	438
Trawsnewid	49	183	226	84	542
Cyllidebau Corfforaethol	70	237	600	400	1,307
Cyfanswm	2,862	6,263	4,325	3,450	16,910

- 2.8.** Dylid nodi bod y pwysau chwyddiannol arferol a'r cynigion twf unigol wedi'u hariannu o'r arbedion a wnaed i roi'r gostyngiad net o £5.21m rhwng 2013/14 a 2016/17 (gostyngiad ariannol o 4%).
- 2.9.** Yn ychwanegol at y gostyngiad yng nghyllideb graidd y Cyngor, cafwyd hefyd doriadau i grantiau referniw dros yr un cyfnod. Er bod nifer y grantiau wedi lleihau dros y blynyddoedd gyda grantiau naill ai'n cael eu sugno i mewn i'r Grant Cymorth Referniw neu grantiau llai yn cael eu cyfuno, mae'r Cyngor yn dal i ddibynnu ar 5 o grantiau mawr, ac mae'r manylion i'w gweld yn Nhabl 5 isod:-

Tabl 5
Y Prif Grantiau Referniw a Dderbyniwyd 2013/14 - 2016/17

Grant	2013/14 £	2014/15 £	2015/16 £	2016/17 £	% Newid ers 2013/14
Cefnogi Pobl	3,052,211	2,899,599	2,643,866	2,643,866	-13.4%
Grant Amgylcheddol Sengl	1,728,290	1,712,884	1,808,988	1,734,760	+ 0.4%
Grant Addysg Ôl-16	3,028,523	2,723,166	2,625,911	2,564,687	-15.3%
Grant Gwella Addysg	3,811,147	3,558,975	3,259,357	3,098,283	-18.7%
Grant Cymorth Gwasanaethau Bysiau	465,677	490,512	490,512	490,512	+ 5.3%

3. PWYSAU CENEDLAETHOL A LLEOL AR Y GYLLIDEB

- 3.1.** Mae pwysau cenedlaethol ar y gyllideb yn codi oherwydd amgylchiadau sydd y tu allan i reolaeth y Cyngor ond sy'n effeithio ar y costau a wynebier ganddo. Mae enghreifftiau diweddar o newidiadau sydd wedi cael effaith sylweddol ar gyllideb referniw'r Cyngor yn cynnwys: -

i. Cyfraniadau Yswiriant Gwladol

Ym mis Ebrill 2016, newidiodd y Llywodraeth y rheoliadau sy'n ymwneud â phensiynau'r wladwriaeth a dileu'r categori 'contractio allan' o gyfraniadau yswiriant gwladol. Yn sgil hynny, gwelwyd cynnydd o £1.3m yng nghyfraniadau yswiriant gwladol y Cyngor yn 2016/17.

ii. Cynllun Gostyngiadau' Dreth Gyngor

Cyflwynwyd y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor gan Lywodraeth Cymru yn 2013/14 i ddarparu cymorth ariannol i helpu trigolion dalu eu Dreth Gyngor. Roedd y system hon yn disodli'r hen system Budd-daliadau'r Dreth Gyngor. Nid yw'r cymorth y mae'r Cyngor yn ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru yn cynyddu o flwyddyn i flwyddyn ac wrth i Dreth Gyngor yr Awdurdod gynyddu, mae'r baich ariannol sy'n disgyn ar y Cyngor yn cynyddu yn yr un modd. Mae'r newid hwn wedi golygu cynnydd o £600k yng nghostau'r Cyngor yn 2016/17 o gymharu â 2013/14.

iii. Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2015

Mae'r Ddeddf yn cyfyngu ar y swm y gall y Cyngor ei godi ar gleientiaid sydd angen aros am gyfnod byr mewn cartref gofal. Amcangyfrifir y bydd y newid hwn yn golygu gostyngiad o tua £300k yn incwm y Cyngor yn 2016/17.

iv. Cyflog Byw cenedlaethol

Er nad oedd cyflwyno'r cyflog byw cenedlaethol yn Ebrill 2016 yn golygu cynnydd uniongyrchol yng nghostau'r Cyngor, a hynny oherwydd bod staff y Cyngor yn cael eu talu ar lefel uwch na hon eisoes, mae'r newid wedi golygu cynnydd yn y costau i'n prif gontractwyr, yn arbennig yn y maes gofal preswyl a gofal cartref. Mae hyn wedi arwain at gynnydd uwch na chwyddiant yn y contractau hyn yn Ebrill 2016. Mae hwn yn fater sy'n effeithio pob un o'r 6 awdurdod ar draws Gogledd Cymru.

v. Gostyngiad mewn Grantiau Penodol

Fel y nodwyd uchod, mae'r Cyngor yn dal i ddibynnu ar 5 grant mawr. Wrth i'r grantiau hyn ostwng, mae'n anodd i'r Cyngor leihau lefel y gwasanaethau a gynigiwyd pan ddechreuodd y grant. O ganlyniad, rhaid i'r Cyngor wneud y gwahaniaeth i fyny er mwyn parhau i ddarparu'r gwasanaeth ar yr un lefel.

vi. Costau pensiwn

Mae'r Cyngor, fel cyflogwr, yn cyfrannu at ddau brif gynllun pensiwn, sef y Cynllun Pensiwn Athrawon, sydd yn gynllun cenedlaethol, a'r cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Gwynedd ar ran y Cyngor. Er bod gennym rywfaint o ddylanwad dros y cynllun Llywodraeth Leol, caiff cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr ei rheoli gan ganlyniadau prisiau a gynhelir pob tair blynedd a gall arwain at gynnydd mewn cyfraniadau pensiwn sydd y tu hwnt i reolaeth y Cyngor.

vii. Ardoll Prentisiaeth

Mae'r Llywodraeth yn bwriadu cyflwyno Ardoll Prentisiaeth o Ebrill 2017 i ariannu prentisiaethau yng Nghymru a Lloegr. Bydd yr Ardoll yn cael ei godi ar bob cyflogwr sydd â bil cyflogau o dros £3 miliwn y flwyddyn. Bydd yr ardoll yn cael ei gyfrifo fel 0.5% o'r bil cyflog, llai lwfans o £15,000. Yn achos Ynys Môn, byddai hyn yn arwain at ardoll o £275,000 yn 2017/18. Mae'r ardoll yn cael ei chynnwys ym Mesur Cyllid 2016 sydd, ar hyn o bryd, yn mynd drwy'r camau seneddol terfynol. Nid yw'n glir sut y bydd yr arian a godir gan yr ardoll yn cael ei ddyrannu i Gymru a'r modd y bydd cyflogwyr yn cael mynediad i'r cyllid.

3.2. Mae pwysau lleol yn codi yn sgil penderfyniadau a wneir gan y Cyngor neu newidiadau yn y galw am wasanaethau'r Cyngor. Mae'r pwysau lleol sydd wedi effeithio ar gyllideb 2016/17 ac a fydd yn dylanwadu ar gyllidebau yn y dyfodol yn cynnwys y canlynol: -

i. Cynnydd yn y galw am Wasanaethau Plant

Yn ystod 2015/16, mae'r llwyth achosion yn y Gwasanaethau Plant wedi cynyddu'n sylweddol. O'r herwydd, bu'n rhaid i'r Cyngor gynyddu cyllideb y Gwasanaethau Plant gan £500k yn 2016/17. Hefyd, cytunodd y Pwyllgor Gwaith i ariannu Tîm Trothwy Gofal i gefnogi rhieni er mwyn gostwng nifer y plant sydd angen ymyrraeth gostus. Mae cyllid ar gyfer 2016/17, 2017/18 a 2018/19 wedi cael ei ddyrannu, er fe eglurwyd y bydd raid i'r Gwasanaeth sicrhau'r gostyngiad mewn costau gofal yn y dyfodol – sef bwriad y buddsoddiad hwn.

ii. Gostyngiad yn y Gweithlu

Mae'r Cyngor wedi cychwyn ar broses o leihau'r gweithlu ac, er bod hyn yn cynhyrchu arbedion tymor hir i'r Cyngor, mae angen ariannu costau diswyddiadau yn y tymor byr. Clustnodwyd £500k yng nghyllideb 2016/17 i gwrdd â'r costau ychwanegol unwaith ac am byth hyn.

iii. Moderneiddio Prosesau Busnes

Er mwyn sicrhau effeithlonrwydd a lleihau costau gweinyddol, mae angen i'r Cyngor fuddsoddi mewn technoleg i wella ei brosesau busnes. Mae'r Cyngor wedi dyrannu £1m o'i gronfeydd wrth gefn cyffredinol yn 2016/17 i ariannu prosiectau a fydd yn lleihau costau gweinyddol ac yn cynhyrchu arbedion yn y dyfodol neu'n gwella gwasanaethau i gwsmeriaid. Mae'r buddsoddiad hwn wedi cael ei wneud gyda'r disgwyliad clir y bydd y buddsoddiad yn arwain at ostyngiad mewn costau gweinyddol ac y bydd hynny'n cael ei adlewyrchu yng nghyllidebau'r gwasanaethau yn y dyfodol. Hefyd, mae £50k wedi'i ddyrannu i'r gwasanaeth TG er mwyn sicrhau bod gan y gwasanaeth ddigon o gapasiti i ddelio â'r llwyth gwaith ychwanegol.

iv. Effaith Arfarnu Swyddi

Cyllidwyd canlyniad y broses arfarnu swyddi yn 2016/17 o'r gyllideb craidd a thrwy ddefnyddio arian wrth gefn clustnodedig. Fodd bynnag, fe wnaeth greu pwysau a fydd yn bwydo drwodd i 2017/18. Roedd nifer o staff a oedd wedi bod yn eu swyddi ers nifer o flynyddoedd wedi cyrraedd brig eu hen raddfa ac o'r herwydd, ni chawsant increment blynyddol. Fodd bynnag, roedd y staff hynny a oedd wedi cael eu hailraddio i fyny wedi cael eu rhoi ar waelod y raddfa newydd sydd â 3 phwynt cyflog. I bwrpas yr incrementau, byddai'r aelodau o staff wedi cael eu rhoi ar y raddfa newydd o 1 Ebrill 2015 ac wedi derbyn incrementau ym mis Ebrill 2016 ac Ebrill 2017. Felly, bydd lefel yr incrementau ar gyfer 2017/18 yn uwch nag a fyddent mewn blwyddyn arferol. Yn seiliedig ar y nifer o staff a oedd yn rhan o'r broses arfarnu swyddi a'r rhagdybiaeth bod traean ohonynt yn cael eu gosod ar raddfa uwch, bydd hyn yn golygu cost incrementol ychwanegol oddeutu £900,000 yn 2017/18, ond bydd y lefel wedyn yn disgyn i lefel llawer iawn is o 2018/19 ymlaen.

v. Etholiad Cyngor Sir

Cynhelir etholiadau'r Cyngor Sir yn 2017/18. Gan nad yw hon yn gost flynyddol, caiff ei chynnwys yn y gyllideb fel a phan fydd etholiad yn cael ei gynnal. Mae swm o £150,000 wedi'i glustnodi i gwrdd â chost etholiad mis Mai 2017.

4. CHWYDDIANT

4.1. Chwyddiant yw cyfradd y cynnydd disgwylidig ym mhrisiau nwyddau a gwasanaethau. Y ddau brif fesur o chwyddiant yw'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) a'r Mynegai Prisiau Manwerthu (RPI). Er bod cysylltiad rhwng y mesurau chwyddiant hyn a'r chwyddiant gwirioneddol y mae'r Cyngor yn ei wynebu, e.e. maent yn cael eu cynnwys mewn rhai o brif gontractau'r Cyngor fel dull o gynyddu'r prisiau blynyddol, mae yna feysydd arwyddocaol eraill o wariant sydd â lefelau uwch o chwyddiant.

4.2. Mae proses y gyllideb, felly, yn edrych ar y chwyddiant a amcangyfrifir dros nifer o wahanol feysydd o wariant ac mae'r ffactorau chwyddiant hyn yn cael eu hadeiladu i mewn i'r gyllideb flynyddol. Dylid nodi bod y setliad gan Lywodraeth Cymru yn ffigwr arian parod nad yw'n cael ei fynegeio mewn unrhyw fodd o'r naill flwyddyn i'r llall.

4.3. Mathau o Chwyddiant

4.3.1. Chwyddiant Cyflogau

Caiff cyflog staff y Cyngor ei reoli'n bennaf gan ddau gyfundeb cyflog cenedlaethol sy'n cynnwys staff llywodraeth leol ac athrawon. Mae'r Llywodraeth wedi cyfyngu codiadau cyflog i 1% dros y 3 blynedd diwethaf ac mae gwybodaeth gyfredol yn awgrymu y bydd y polisi hwn yn parhau am oes y cynllun hwn, fodd bynnag, efallai y bydd pwysau i gynyddu'r dyfarniad cyflog yn 2019/20 oherwydd rhagwelir y bydd lefel chwyddiant cyffredinol yn codi. O ganlyniad, caniatwyd cyfradd o 1.5% fel y dyfarniad cyflog ar gyfer blwyddyn olaf y cynllun.

4.3.2. Prisiau

Mae dau brif fesur cydnabyddedig ar hyn o bryd o chwyddiant prisiau cyffredinol sef y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) a'r Mynegai Prisiau Manwerthu (RPI). Er bod y ddau yn mesur chwyddiant, cant eu clandro drwy ddefnyddio gwahanol ddulliau a chydabyddir bellach mai CPI yw'r dull cywiraf a mwyaf dibynadwy. Mae CPI rhyw 1% yn is na'r RPI. Mewn cyfnod pan mae chwyddiant yn uchel, gall amrywio'n sylweddol rhwng gwahanol nwyddau, ond pan mae'n isel, mae'r gwahaniaethau'n fychan ac mae'r dangosydd cyffredinol hwn yn darparu rhagdybiaeth resymol ar gyfer chwyddiant. At ddibenion y cynllun hwn, defnyddiwyd y CPI fel y rhagdybiaeth gyffredinol.

4.3.3. Ynni

Mae'r chwyddiant mewn perthynas â chostau ynni (trydan, nwy ac olew) wedi bod yn fwy cyfnewidiol yn y blynyddoedd diwethaf gyda phrisiau'n cynyddu ac yn gostwng yn gyflym, hyd yn oed pan fydd y CPI a'r RPI yn parhau i godi. O ystyried lefel y gwariant ar ynni, mae'n rhesymol i gynnwys rhagdybiaeth ar wahân ar ei gyfer. Fodd bynnag, mae prisiau wedi sefydlogi ar hyn o bryd a thybir y bydd chwyddiant yn unol â'r CPI.

4.3.4. Chwyddiant ar gontractau

Mae gan y Cyngor nifer o gontractau gwasanaeth mawr (Prydau Ysgol, Cynnal a Chadw Priffyrdd, Casglu Gwastraff, Cludiant Ysgolion ac ati) lle mae'r addasiad ar gyfer chwyddiant yn cael ei nodi yn nhelerau ac amodau'r contractau a gallant amrywio o gymharu â'r prisiau chwyddiant cyffredinol. Mae rhagdybiaeth ar wahân wedi cael ei ganiatáu ar gyfer pob un o'r prif gontractau gwasanaeth yn seiliedig ar y diffiniad yn y contract.

5. NEWIDIADAU MEWN GALW

5.1 Yn ychwanegol at gynnydd mewn prisiau, gall costau newid wrth i'r galw am wasanaethau newid a gall hyn amrywio o newidiadau mewn niferoedd disgyblion, i'r galw am wasanaethau gofal i'r henoed, newid yn nifer y plant sy'n dod i mewn i'r broses gofal statudol, achosion digartrefedd, faint o wastraff a anfonir i safleoedd tirlenwi ac yn y blaen.

5.2. Mae'r tybiaethau mewn perthynas â newidiadau yn y galw yn seiliedig ar: -

- (i) y data sydd ar gael e.e. niferoedd disgyblion yn y dyfodol, nifer y tunelli o wastraff y rhagwelir y byddir yn cael gwared arnynt;
- (ii) newidiadau sydd wedi eu cynllunio ar gyfer gwasanaethau - cyflwyno tîm Trothwy Gofal yn y Gwasanaethau Plant;
- (iii) tueddiadau presennol - achosion digartrefedd a lleoliadau ysgol all-sirol lle mae'r galw am wasanaethau wedi lefelu allan yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf.

6. INCWM

6.1. Mae cyllideb incwm gyfredol y Cyngor (ac eithrio'r Grant Cynnal Refeniw, Trethi Annomestig Cenedlaethol a'r Dreth Gyngor) yn cyfateb i £36m, sy'n cynnwys £21.5m o grantiau ac addaliadau gan gyrff cyhoeddus, £2.2m o ffioedd a thaliadau a osodir gan statud neu a reoleiddir gan y Llywodraeth a £12.4m o ffioedd a thaliadau lle mae gan y Cyngor yr hawl i osod y ffi neu'r tâl.

6.2. Mae wedi bod yn bolisi gan y Cyngor dros y blynyddoedd diwethaf i godi ffioedd a thaliadau gan 5% bob blwyddyn. Gyda chwyddiant yn llawer is na 5%, mae'n dod yn fwyfwy anodd i barhau â'r polisi hwn, ac yn enwedig o ran y gwasanaethau hynny lle mae'r Cyngor yn cystadlu â'r sector preifat, e.e. Hamdden. O 2017/18, mae'r rhagdybiaeth wedi newid a bydd y cynnydd mewn incwm anstatudol yn cael ei alinio gyda'r rhagdybiaeth o'r cynnydd yn y Dreth Gyngor.

7. CYLLIDEBAU WRTH GEFN AR GYFER DIGWYDDIADAU ANNISGWYL AC ARDOLLAU

7.1. Mae cyllideb 2016/17 yn cynnwys cyllidebau wrth gefn ar gyfer digwyddiadau annisgwyl sydd yn werth cyfanswm o ychydig dros £2m ac sy'n cwmpasu nifer o feysydd, gan gynnwys cyllideb i gwrdd â chostau diswyddo yn y dyfodol, cyllidebau i ariannu swyddi a phrosiectau penodol ar gyfer Adnoddau Dynol, Caffael a TGCh, cyllidebau i gwrdd â'r ansicrwydd mewn perthynas â chostau gofal cartref ac arian wrth gefn cyffredinol. O gofio bod y rhan fwyaf o'r arian wrth gefn ar gyfer sefyllfaoedd annisgwyl mewn perthynas â phrosiectau penodol, mae'n bosibl penderfynu pryd bydd y costau hyn yn disgyn allan o'r gyllideb.

7.2. Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gosod ardoll sy'n cael ei gynnwys yng Nghyllideb Refeniw y Cyngor. Mater i'r Awdurdod Tân ac Achub yw penderfynu ar y cynnydd yn yr ardoll bob blwyddyn a gall penderfyniad terfynol yr Awdurdod Tân fod yn wahanol i ragdybiaethau'r Cyngor. Mae'r ardoll wedi gostwng ychydig bob blwyddyn ers 2011/12 ac, yn 2016/17, roedd tua'r un lefel ag yr oedd yn 2009/10. Yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol, tybir y bydd cynnydd uwch na chwyddiant yn 2017/18 (yn ôl yr arwyddion presennol, gallai'r cynnydd fod yn 4%) gyda chynnydd yn unol â chwyddiant yn 2018/19 a 2019/20.

8. Y GYLLIDEB DDISYMYD A RAGDYBIR AR GYFER 2017/18 - 2019/20

8.1. Gan gymryd i ystyriaeth yr holl bwysau cyllidebol y gwyddys amdanynt a'r rhagdybiaethau ynghylch chwyddiant a ffactorau eraill, mae'n bosibl penderfynu ar gyllideb ddisymyd ar gyfer y cyfnod 2017/18 i 2019/20. Y gyllideb ddisymyd yw'r costau diwygiedig o barhau i ddarparu gwasanaethau i'r un lefel ac yn yr un modd ag y cawsant eu darparu yn 2016/17. Mae'r gyllideb ddisymyd a amcangyfrifir ar gyfer y cyfnod tair blynedd nesaf yn Nhabl 6 isod:-

Tabl 6
Y Gyllideb Ddisymyd a Ragamcenir ar gyfer 2017/18 i 2019/20

	2017/18 £ 'm	2018/19 £ 'm	2019/20 £ 'm
Cyllideb Derfynol y Flwyddyn Flaenorol	124.04	127.94	128.78
Wedi ei gyllido o'r Cronfeydd wrth Gefn yn y Flwyddyn Flaenorol	3.31	-	-
Costau Unwaith ac am Byth ac arian wrth gefn ar gyfer digwyddiadau annisgwyl yn syrthio allan o'r gyllideb	(2.12)	(0.64)	(0.34)
Pwysau Cyllidebol Newydd	0.66	-	-
Drifft Incrementaidd ac Addasiadau Cyflog	0.32	0.07	0.07
Chwyddiant Cyflogau	0.74	0.76	1.15
Prif Gontractau'r Cyngor - Chwyddiant a Newid o ran Cyfaint	0.38	0.63	0.73
Newidiadau mewn Gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan y galw amdanynt	0.14	0.09	0.05
Chwyddiant heb fod yn Gyflog	0.58	0.94	1.26
Codiadau Incwm	(0.61)	(0.99)	(1.12)
Costau Ariannu Cyfalaf	0.50	(0.02)	(0.08)
Amcangyfrif o'r Gyllideb Ddisymud	127.94	128.78	130.50

- 8.2.** Mae'r gyllideb ddisymyd a amcangyfrifwyd yn cynrychioli cynnydd arian parod o 5.2% dros y cyfnod 3 blynedd.
- 8.3.** Mae mwy o fanylion am y gyllideb ddisymyd a'r rhagdybiaethau sy'n cefnogi'r cynllun ynghlwm yn Atodiad 1 a 2.

9. CYLLID ALLANOL CYFUN A'R DRETH GYNGOR

- 9.1.** Mae'r gyllideb ddisymyd a ragdybir yn cael ei hariannu o'r cyllid allanol cyfun a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru (y Grant Cynnal Refeniw a'r Gronfa ar gyfer Trethi Annomestig Cenedlaethol) ac o'r Dreth Gyngor a godir yn lleol.
- 9.2.** Cafwyd rhai arwyddion canologol yn Adolygiad Gwariant Cynhwysfawr y Llywodraeth ym mis Tachwedd na fyddai lefel y cyllid y byddai Cymru yn ei dderbyn yn gostwng mor gyflym ag yn y blynyddoedd blaenorol. Ni chafwyd manylion yn setliad 2016/17 ynghylch sut y byddai hynny'n trosi i'r setliad i Lywodraeth Leol a bennir gan Lywodraeth Cymru a bydd llawer yn dibynnu ar y cyllid a gaiff y GIG yng Nghymru.
- 9.3.** Ers mis Tachwedd, cafwyd 2 o newidiadau mawr a fydd yn effeithio ar gynlluniau gwariant Llywodraeth y DU. Yn gyntaf, mae'r y ffigurau twf a amcangyfrifwyd ar gyfer yr economi yn annhebygol o gael eu cyflawni ac mae canlyniadau'r refferendwm UE wedi ychwanegu at yr ansicrwydd ynghylch perfformiad yr economi yn y dyfodol. Mae'r ansicrwydd hwn wedi arwain at yr ail newid h.y. mae Llywodraeth y DU bellach wedi gwneud i ffwrdd â'r bwriad i gael gwarged yn y gyllideb erbyn 2020. Gall hyn olygu y bydd y llywodraeth yn gwario mwy trwy fenthycu mwy. Mae'n debyg mai dim ond pontio'r bwlc ariannu a achosir gan dwf economaidd wnaiff hyn ond gallai olygu bod y llywodraeth yn gwario mwy gyda hynny'n golygu setliad gwell i Gymru. Bydd y sefyllfa yn dod yn gliriach unwaith y bydd y setliad dros dro ar gyfer 2017/18 yn cael ei gyhoeddi ym mis Hydref 2016.

- 9.4. Cynhaliodd Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) rywfaint o waith modelu ar yr effaith debygol ar y setliad i Lywodraeth Leol dros y tair blynedd nesaf yn seiliedig ar lefel y warchodaeth a rydd Llywodraeth Cymru i'r gyllideb lechyd. Gweler canlyniad yr ymarfer modelu yn Nhabl 7 isod:-

Tabl 7
Newidiadau posibl mewn yn y CAC - 2017/18 i 2019/20

	Diogelwch Gwan i'r Gyllideb lechyd	Diogelwch Cymedrol i'r Gyllideb lechyd	Diogelwch cryf i'r Gyllideb lechyd
2017/18	+ 0.2%	- 0.6%	- 2.0%
2018/19	+ 1.5%	- 1.0%	- 2.6%
2019/20	+ 1.5%	- 0.9%	- 2.7%

- 9.5. At ddibenion y Cynllun Ariannol ar gyfer y Tymor Canolig, cymerwyd yn ganiataol y byddai 0.6% o ostyngiad yn y CAC yn 2017/18 ac yna ostyngiad o 2.6% a 2.7% yn 2018/19 a 2019/20 yn y drefn honno. Mae newid o 1% yn y CAC yn cyfateb i tua £900,000 mewn termau ariannol.
- 9.6. Dros y 3 blynedd diwethaf, mae lefel y cynnydd yn y Dreth Gyngor wedi amrywio rhwng 3.5% a 4.5%, sydd yn uwch na chwyddiant ond bu'n rhaid gwneud hynny er mwyn gwneud i fyny'n rhannol am y gostyngiad yn y CAC. Er bod hwn yn benderfyniad i'r Aelodau, bydd angen parhau gyda'r polisi o gynnydd uwch na chwyddiant yn y Dreth Gyngor oherwydd y posibilrwydd y bydd y CAC yn gostwng. At ddibenion y cynllun, caniatwyd ar gyfer cynnydd tybiedig o 3% yn 2017/18 gyda chynnydd pellach o 4% yn y ddwy flynedd ddilynol.
- 9.7. Yn seiliedig ar y rhagdybiaethau hyn, dangosir yr amcangyfrif o gyfanswm y cyllid yn Nhabl 8 isod:-

Tabl 8
Amcangyfrif o Gyllid y Cyngor - 2017/18 i 2019/20

	2017/18 £ m	2018/19 £ m	2019/20 £ m
CAC a ddygwyd ymlaen	91.928	91.376	89.000
Y Dreth Gyngor a ddygwyd ymlaen	32.109	33.072	34.395
Cyfanswm y Cyllid a ddygwyd Ymlaen	124.037	124.448	123.395
Newid yn y CAC yn ystod y flwyddyn	(0.552)	(2.376)	(2.403)
Newid yn y Dreth Gyngor yn ystod y flwyddyn	0.963	1.323	1.376
Cyfanswm y Cyllid a Gariwyd Drosodd	124.448	123.395	122.368

10. PONTIO'R BWLCH CYLLIDO

- 10.1. Y bwllch cyllido yw'r gwahaniaeth rhwng y gyllideb ddisymyd a amcangyfrifwyd (Tabl 6) a'r amcangyfrif o'r cyllid sydd ar gael (Tabl 8). Ceir crynodeb o hyn yn Nhabl 9 isod: -

Tabl 9
Amcangyfrif o'r bwch cyllido

	2017/18 £ m	2018/19 £ m	2019/20 £ m
Amcangyfrif o'r Gyllideb Ddisymyd	127.94	128.78	130.50
Arbedion a Ddygwyd Ymlaen	-	(3.49)	(5.38)
Y Gyllideb Ddisymyd Ddiwygiedig	127.94	125.29	125.12
Amcangyfrif o'r Cyllid	(124.45)	(123.40)	122.37
Arbedion Blyneddol Angenrheidiol	3.49	1.89	2.75
% yr Arbedion Angenrheidiol	2.7%	1.5%	2.2%

Noder - Mae'r arbedion a ddygwyd ymlaen yn ffigwr cronus o arbedion angenrheidiol y flwyddyn (blynedd) blaenorol

- 10.2.** Mewn gwirionedd, mae nifer o gyllidebau yn y gyllideb ddisymyd yn rhai na fedrir eu lleihau neu sy'n anodd iawn i'w lleihau, gan gynnwys: -

Ardoll Awdurdod Tân - £3.19m yn 2016/17;
 Costau Ariannu Cyfalaf - £8.45m yn 2016/17;
 Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor - £5.80m yn 2016/17;
 Arian wrth Gefn ar gyfer Digwyddiadau Annisgwyl - £2.04m yn 2016/17 (mae gostyngiadau eisoes wedi eu cytuno yn y cynllun).

Felly, bydd angen dod o hyd i'r arbedion gofynnol o £8.13m dros 3 blynedd o gyllidebau gwasanaethau - cyfanswm o £104.5m (cyllideb 2016/17). Mae hyn yn cyfateb i arbedion o 7.8% dros 3 blynedd.

- 10.3.** Roedd strategaeth effeithlonrwydd y Cyngor yn y blynedd diwethaf yn ymwneud â lleihau cyllidebau gwasanaeth drwy ofyn i'r gwasanaethau adolygu eu cyllidebau presennol ac i leihau'r gyllideb net gyffredinol drwy: -

Ddileu penawdau cyllidebol a oedd heb eu defnyddio;
 Lleihau costau staffio drwy ailstrwythuro a diswyddiadau gwirfoddol;
 Cynyddu ffioedd a thaliadau yn uwch na'r gyfradd chwyddiant;
 Nodi ffynonellau newydd o incwm;
 Lleihau costau gweinyddu drwy fuddsoddi mewn technoleg gwybodaeth;
 Lleihau costau drwy gaffael nwyddau a gwasanaethau'n fwy effeithiol;
 Rhoi'r gorau i roi grantiau i'r trydydd sector / sector gwirfoddol;
 Gostwng yr arian a fuddsoddiwyd yn y gwaith o gynnal a chadw asedau;
 Rhesymoli Swyddfeydd a, thrwy hynny, leihau costau swyddfa.

- 10.4.** Mae'r strategaeth wedi bod yn llwyddiannus ac mae'r Cyngor wedi gallu gosod cyllideb gytbwys bob blwyddyn heb orfod dibynnu ar y defnydd o falansau cyffredinol ac, yn ogystal, mae wedi llwyddo i sicrhau'r arbedion arfaethedig ac mae'r ffaith bod y Cyngor bron yn ddiethriad wedi tanwario ar ei gyllideb refeniw bob blwyddyn yn tystio i hynny. Llwyddwyd i wneud hyn tra'n parhau i warchod y cyllidebau ar gyfer Ysgolion a Gwasanaethau Cymdeithasol.

- 10.5.** Fodd bynnag, wrth i ni symud i'r tair blynedd nesaf, mae'r sgôp i sicrhau lefel angenrheidiol o arbedion drwy'r dulliau hyn yn unig llawer llai ac mae'r Cyngor bellach yn newid ei strategaeth er mwyn parhau i gyflawni'r arbedion gofynnol. Mae'r dulliau sy'n cael eu hystyried yn cynnwys: -

Defnyddio balansau cyffredinol y Cyngor i ganiatáu ar gyfer buddsoddiad pellach mewn prosesau busnes a thechnoleg gwybodaeth. Bydd y buddsoddiad yn cynhyrchu arbedion refeniw yn y dyfodol;

Ceisio trosglwyddo'r ddarpariaeth o rai gwasanaethau i gyrff ac eithrio'r Cyngor, megis Cyngorau Tref a Chymuned, y trydydd sector, grwpiau cymunedol gwirfoddol neu unigolion preifat; Ymchwilio i ddulliau amgen o ddarparu'r gwasanaeth, gan gynnwys creu cyrff eraill a reolir gan y Cyngor i ddarparu gwasanaethau - ymddiriedolaethau, cwmnïau masnachol awdurdodau lleol; Rhoi'r gorau i ddarparu rhai gwasanaethau anstatudol.

- 10.6.** Erbyn hyn, mae nifer o'r gwasanaethau corfforaethol llai wedi cael eu gostwng i bwynt lle nad oes modd torri mwy ar eu cyllidebau oherwydd na fydd modd iddynt gyflawni'r lefel ofynnol o wasanaeth. O ganlyniad, bydd disgwyl yn awr i'r gwasanaethau hynny sydd wedi cael eu gwarchod rhag toriadau yn y blynyddoedd diwethaf, gyfrannu tuag at y targedau arbedion.
- 10.7.** Mae cyllideb refeniw pob gwasanaeth wedi cael ei hadolygu gan Aelodau ac Uwch Swyddogion ac, o ganlyniad, nodwyd tua £1.9m orbedion pellach yn 2017/18 a £2.7m dros y tair blynedd nesaf. Fodd bynnag, mae hyn yn is o dipyn na'r arbedion y gofynnwyd amdanynt a bydd gwaith pellach yn cael ei wneud dros y misoedd nesaf i sicrhau'r lefel o arbedion sydd eu hangen.
- 10.8.** Mae gwaith eisoes wedi cychwyn i adolygu'r ffordd y mae rhai gwasanaethau'n cael eu darparu (Gwasanaethau Ieuenctid, Llyfrgelloedd, Gofal Cymdeithasol Oedolion) ac mae angen gwaith pellach i drosi'r argymhellion a wnaed yn newidiadau o fewn yr amserlen ofynnol.

11. CASGLIADAU

- 11.1.** Mae ariannu Llywodraeth Leol Cymru yn y dyfodol yn ansicr iawn ar hyn o bryd ac mae rhagamcanu yn gywir y lefelau cyllido yn y dyfodol yn anodd.
- 11.2.** Er mwyn sicrhau'r lefel ofynnol o arbedion yn y fydol, bydd angen i'r Cyngor wneud penderfyniadau mwy anodd, gan gynnwys ystyried rhoi'r gorau i ddarparu gwasanaethau anstatudol, cau cyfleusterau (ysgolion, cartrefi preswyl, llyfrgelloedd) a pharhau i gynyddu'r cyfraniad y mae'n rhaid i drigolion Ynys Môn ei wneud tuag at y gwasanaethau y maent yn eu derbyn, a hynny drwy ffioedd a thaliadau uwch a biliau'r Dreth Gyngor uwch. Efallai na fydd y penderfyniadau yn cael eu cefnogi'n llawn gan yr Aelodau, ac efallai y byddant yn amhoblogaidd gyda threthdalwyr Ynys Môn, ond mae angen gwneud y penderfyniadau hyn er mwyn sicrhau hyfywedd ariannol y Cyngor yn y dyfodol.

STRATEGAETH ARIANNOL TYMOR CANOL - TERFYNOL

ATODIAD 2

Gwariant Refeniw	2016/17 £'000	2017/18 £'000	2018/19 £'000	2019/20 £'000
Cyllidebau a Ddirprwyir i Ysgolion				
Tâl Athrawon	20,407,410	20,611,484	20,817,599	21,129,863
Tâl heb fod yn Athrawon	3,522,095	3,304,816	3,337,864	3,387,932
Yswiriant Gwladol	2,571,580	2,597,296	2,623,269	2,662,618
Pensiynau Athrawon	3,271,500	3,304,215	3,337,257	3,387,316
Pensiynau heb fod yn Athrawon	608,200	614,282	620,425	629,731
Glanhau	1,327,210	936,482	955,212	978,137
Ynni	1,181,200	1,133,952	1,090,862	1,051,591
TAC	742,730	750,157	765,160	783,524
Gwariant arall heb fod ar staff	4,789,670	4,837,567	4,934,318	5,052,742
Addasiad Rhifau Disgyblion	-	182,700	245,000	263,900
Ariennir gan Arian Wrth Gefn Addysg	- 400,000	-	-	-
Cyfanswm Cyllidebau a Ddirprwyir i Ysgolion	38,021,595	38,272,951	38,726,966	39,327,354
Costau Staff heb fod yn rhai Ysgolion				
Tâl Athrawon	1,042,660	1,053,087	1,063,617	1,079,572
Tâl heb fod yn Athrawon	32,859,960	33,024,031	33,404,772	33,956,593
Yswiriant Gwladol	2,914,300	2,973,021	3,007,802	3,057,994
Pensiynau Athrawon	143,470	144,905	146,354	148,549
Cyfraniadau Blwydd-dal Pensiwn	6,573,890	6,698,554	6,776,397	6,888,954
Lwfans Car	677,080	677,080	677,080	683,851
Costau Haensyddol Pensiwn	1,128,370	1,139,654	1,151,050	1,168,316
Costau Staffio Arall	850,230	858,732	875,907	896,929
Ardoll Prentisiaeth	-	274,967	278,119	282,770
Ariennir gan Arian Wrth Gefn Arfarnu Swyddi	- 2,916,390	-	-	-
Cyfanswm Costau Staffio	43,273,570	46,844,031	47,381,098	48,163,527
Costau Unwaith-ac-am-byth				
Etholiadau'r Cyngor Sir	-	150,000	-	-
Tim Trothwy Gofal	-	240,000	240,000	-
Cyfanswm Costau Unwaith-ac-am-byth	-	390,000	240,000	-
Prif Gontractau'r Cyngor				
Casglu Gwastraff	3,077,540	3,139,091	3,233,264	3,343,194
Gwaredu Gwastraff	949,980	959,480	969,075	972,951
Treth Tirlenwi	1,397,050	1,397,050	1,397,050	1,388,668
Cynnal a Chadw Priffyrdd	4,191,890	4,275,728	4,404,000	4,553,736
Prydau Ysgol	2,044,280	2,085,166	2,147,721	2,220,743
Cludiant Ysgol	2,304,330	2,350,417	2,420,929	2,503,241
Contractau Bws Gwasanaeth Cyhoeddus	1,908,750	1,946,925	2,005,333	2,073,514
Lleoliadau Preswyl	6,851,150	6,919,662	7,058,055	7,227,448
Contractau Gofal Cartref	3,301,850	3,334,869	3,401,566	3,483,203
Cyfanswm Costau Prif Gontractau'r Cyngor	26,026,820	26,408,386	27,036,991	27,766,698
Gwasanaethau Arall a Arweinir gan y Galw				
Lleoliadau Plant	2,310,860	2,253,089	2,253,089	2,250,835
Lleoliadau Ysgol All-Sirol	1,047,760	1,058,238	1,079,402	1,105,308
Digartrefedd	259,580	262,176	267,419	273,837
Cyfanswm Gwasanaethau a Arweinir gan y Galw	3,618,200	3,573,502	3,599,910	3,629,981
Gwariant Arall y Cyngor				
TAC	946,130	955,591	974,703	998,096
Ynni	1,265,730	1,215,101	1,168,927	1,126,846
Costau Safleoedd heb fod yn Ysgolion	3,166,810	3,198,478	3,262,448	3,340,746
Costau Trafnidiaeth	290,010	292,910	298,768	305,939
Cyflenwadau a Gwasanaethau	24,173,575	24,415,311	24,903,617	25,501,304
Lwfansau Aelodau	682,200	689,022	695,912	706,351
Ardoll Gwasanaeth Tân	3,190,810	3,318,442	3,384,811	3,466,047
Ardollau Arall	3,370	3,370	3,370	3,370
Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	5,800,370	5,974,381	6,213,356	6,586,158
Ad-daliad CRT	- 621,950	- 628,170	- 640,733	- 656,110
Cronfeydd wrth gefn ar gyfer digwyddiadau annisgwyl	2,038,927	974,576	497,328	406,864
Costau Cyllido Cyfalaf - DRI	3,843,422	4,265,859	4,180,017	4,178,857
Costau Cyllido Cyfalaf - Llog	4,608,535	4,683,850	4,750,025	4,667,991
Cyfanswm Gwariant Arall y Cyngor	49,387,939	49,358,723	49,692,550	50,632,457
CYFANSWM GWARIANT GROS	160,328,124	164,847,592	166,677,514	169,520,016
Incwm				
Grantiau/ad-daliadau Cyrff Cyhoeddus	- 21,594,520	- 21,810,465	- 22,246,675	- 22,780,595
Incwm Statudol	- 2,251,710	- 2,274,227	- 2,319,712	- 2,375,385
Incwm nad yw'n Statudol	- 12,444,440	- 12,817,773	- 13,330,484	- 13,863,703
Cyfanswm Incwm	- 36,290,670	- 36,902,466	- 37,896,870	- 39,019,683
CYFANSWM GWARIANT NET DIWYGIEDIG	124,037,454	127,945,127	128,780,644	130,500,333
Arbedion Ddygwyd ymlaen o'r Flwyddyn Flaenorol	-	-	3,495,959	- 5,384,357
CYFANSWM GWARIANT NET DIWYGIEDIG	124,037,454	127,945,127	125,284,685	125,115,976

Gwariant Refeniw	2016/17 £'000	2017/18 £'000	2018/19 £'000	2019/20 £'000
Ariennir gan :				
Grant Cynnal Refeniw	- 70,619,353	- 70,195,637	- 68,370,550	- 66,524,545
Trethi Annomestic	- 21,308,694	- 21,180,842	- 20,630,140	- 20,073,126
Y Dreth Gyngor	- 32,109,407	- 33,072,689	- 34,395,597	- 35,771,421
CYFANSWM CYLLIDEB		-		-
	- 124,037,454	124,449,168	- 123,396,287	122,369,092
Arbedion eu Hangen	-	3,495,959	1,888,398	2,746,884

ATODIAD 3

	Rhagdybiaethau Terfynol		
	2017/18	2018/19	2019/20
Dyfarniad Tâl Athrawon	1.0%	1.0%	1.5%
Pensiwn Athrawon	0.0%	0.0%	0.0%
Cyfraddau Yswiriant Gwladol	0.0%	0.0%	0.0%
Dyfarniad Tâl heb fod yn Athrawon	1.0%	1.0%	1.5%
Pensiwn heb fod yn Athrawon	0.0%	0.0%	0.0%
Addasiad Trosiant Staff	-1.5%	0.0%	0.0%
Chwyddiant Lwfans Car	0.0%	0.0%	1.0%
Mynegai Prisiau Defnyddwyr	1.0%	2.0%	2.2%
Mynegai Prisiau Manwerthu	2.0%	3.0%	3.2%
Chwyddiant Ynni	1.0%	1.2%	1.4%
Defnydd Ynni	-5.0%	-5.0%	-5.0%
Incwm nad yw'n statudol	3.0%	4.0%	4.0%
Llwyth Achosion Lleoliadau Plant	-3.5%	-2.0%	-2.5%
Lleoliadau Ysgol All-sirol	0.0%	0.0%	0.0%
Llwyth Achosion Digartrefedd	0.0%	0.0%	0.0%
Tunelledd Gwaredu Gwastraff	-1.0%	-2.0%	-3.0%
Llwyth Achosion Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor	0.0%	0.0%	2.0%
Cynnydd Cyfraddau Llog	0.0%	0.5%	1.0%
Ardoll Tân	4.0%	1.2%	1.4%
Ardollau Eraill	0.0%	0.0%	0.0%
Rhagamcanion Cyllid Allanol Cyfun	-0.6%	-2.6%	-2.7%
Cynnydd yn y Dreth Gyngor	3.0%	4.0%	4.0%
Casglu Gwastraff	2.0%	3.0%	3.2%
Gwaredu Gwastraff	2.0%	3.0%	3.2%
Treth Tirlenwi	1.0%	2.0%	2.2%
Cynnal a Chadw Priffyrdd	2.0%	3.0%	3.2%
Prydau Ysgol	2.0%	3.0%	3.2%
Cludiant Ysgol	2.0%	3.0%	3.2%
Contractau Bws Gwasanaeth Cyhoeddus	2.0%	3.0%	3.2%